

„Brus“ izhaja 5. in 20. dan vsacega meseca. — Cena za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld., za četrt leta 1 gld.
Posamične številke po 20 kr. — Inserati računijo se po 4 kr. petit-vrsta.

Na grob Juriju Subicu.

Raz stolp zamolklo zvon je prál,
Nebó je črn oblak obdál;
Trepeče zemlja pomladanja,
Vse vije se, ječí in klanja.

Zamán zvonjenje, vzdih in stók;
Razbit je up, trud pridnih rók!
Obup in žal se v srcih vije
Prihodnjost jадna gadno zije.

Pač ni zvonjenja zvón glasil
In ni dreves vihar razbil;
Ni pala v cvetje trda toča;
Še polja so, ko prej cvetóča.

Oj, žalosti temní nebó:
Zaprl je v smrti mož okó!
Jednacemu ni zibel tekla,
Kar móž je našega porekla.

Umetnik, slikar Ti si bil,
In dom in rod si proslavil;
Bil boj si slaven žitje celo
Oktil z lavorjem si čelo.

Proslavil s kistom si svoj rod,
Cvetov nabiral zanj povsod;
Z zadivljenjem nas zdaj navdaja
Kot Tebe je, — nesrečna „Raja“.

Sedaj pa plane v tebe smrt . . .
Premnog nam stré s Teboj načrt;
Tu ném in truden spiš naporov,
A duh Ti vsplul je v dom uzorov . . .

Žaluj, tuguj nebeški lók,
Nikar solzám ne vstavljaј tók!
In težki, mračni vi oblaki
Žalujte tám, ob mojstra raki!

Oj stopi dol ti jasna množ,
Tú spečemu posiplji rož,
Ta vzorov hram, to mlado lice
Kropite žalne ve modrice!

Jaz zroč sred rož, Te, bledih svéč,
Ponavljam rék se v nás glaséč:
Jedva nam dá nebo, že jemlje
Pehá v grobove tuje zemlje!

A proč tožbé! Kaj plakal bi?
V žitje plač Te ne zbudi!
Ti strt si. — Duh Tvoj ne promine
Nezrušne stvaril je spomine!

Na tuji zemlji v grob si pal . . .
Tam Tebi vsklije žitja kál!
Nanj venec mi Ti položimo,
Pomník v srcih Ti vzgradimo!

Aleksandrov.

Izidorja Muzloviča premišljevanja.

Čudna je naša doba in dogodki so uprav nečuvenci. Kdo je še kdaj slišal, da bi se vojni minister umešaval v naučnega ministra delokrog, kakor je to v nas storil gospod Bauer?

Izdal je naredbo deželnemu šolskemu svetu štajerskemu, potem pa še gališkemu s pritožbo, da učenci prišedši s tacih ljudskih šol, kjer ni nemščina učni jezik, na vojaška učilišča, ne znajo niti dovolj avstrijske, niti habsburške zgodovine.

Čudom se moram čuditi, da se sedaj, „au fin du siecle“ kaj jednacega čita. Češki listi so že dobro opazili, da to nikakor ne gre, da bi se vojni minister umešaval v naučnega ministra agende, vsak ima svoje strogo doočeno območje, dalje pa ne sme segati, sicer bi se kacega lepega dne naš ljubi Gauč utegnil pritoževati, posnemajoč gospoda Bauerja, da ta ali oni husar ne umeje latinščine ali pa algebre.

Jaz sem trdno preverjen, da je vojno ministerstvo neosnovano prekoračilo meje svoje. Slučaj je jednostavno ta: Ako hoče z ljudskih šol (?) ustopiti kak učenec v vojaško učilišče, bodi mu ime kakor drago, položiti mu je vsprejemni izpit. Ako je pri tem izpitu propal, ga itak ne vsprejmó, ako je pa izpit dobro napravil, pa — mirna Bosna! Vojno ministerstvo torej prav nič ne briga, koliko je propali učenec znal, koliko pa ne, ker ž njim itak nema več opraviti. Ko bi se po vojnem ministerstvu hoteli ravnati drugi, recimo srednješolski zavodi, morali bi v vsacem slučaju, kadar kakšen učenec propade, drug družemu očitati, da se na tej ali oni gimnaziji ta ali oni predmet nedostatno poučuje.

S tem je že vojnega ministerstva naredba speljana „ad absurdum.“ S tem pa še ni dovolj. Pravo konjsko kopito tiči še kje drugej. Ako se poudarja, da baš na onih šolah, kjer ni nemščina učni jezik, učenci in učitelji zanemarjajo znanje avstrijske in habsburške zgodovine, je to neutemeljeno očitjanje nelojalnosti narodu našemu, ki je doslej še vedno doprinal vse mogoče žrtve v krvi in denarji, kateri torej gotovo ni zaslužil, da se mu očita le senca ilojalnosti. Dal Bog, da bi ob dvanajsti uri vsi avstrijski narodi bili toli lojalni in požrtovalni, kakor so v svoji starodavni udanosti baš prezirani Slovenci, potem se Avstriji ni bati nobenega sovražnika.

Žal, da se z danimi faktorji ne računa, da se Slovanom predbaciva ilojalnost, a pozablja na 1848. l., na

Klapkovo l-gijo l. 1866. in celo na bombe in petarde, ki pokajo in celo žrtve zahtevajo v „najzvestejšem“ mestu Tržaškem.

Naglašati pa je še drug moment. Ako vojno ministerstvo potiplje baš one ljudske šole, v katerih nemščina ni učni jezik, hotelo je s to svojo naredbo pot gladiti nemškemu državnemu jeziku, češ, baš v teh šolah so taki nedostatki, ergo treba upeljati povsod nemški učni jezik. In tu je zopet „punctum saliens“, ki daje mnogo misliti. Naredba bila je neosnovana, a imela je jasno tedenco, narekovano iz Berolina, kakor povodom zloglasne češko-nemške sprave.

V ostalem pa jaz v obče zanikavam, da bi se bil sploh s slovenskih ljudskih šol kakšen slovenski učenec vsprejel v katero si bodi vojaško učilišče. Slovenski kmet nikdar na kaj jednacega mislil ni, ker dobro vé, da bode sin njegov, ako je sploh sposoben, prej ali pozneje tako ali tako cesarja služil. „Posito, sed non concessio“, da se je tak slučaj res dogodil, bil je to izvestno kak poseben cvet. S tacega posamičnega slučaja pa ni smeti sklepati o vseh ljudskih šolah štajerskih, kajti:

„Man merkt die Absicht und wird verstimmt.“

Nejevolja je pa tem bolj osnovana, ako človek premišlja, kako krvavo malo za nas itak že stori naučno ministerstvo z blaženim Gaučem na čelu. Vse blaginje, s katerimi nas je obdaril pl. Gauč za svojega ministrantovanja so jako negativne. Druzega ni napravil, nego da je nerazmerno povišal ukovino in s tem manj imovitim krogom zaprl pot do omike, in da je odpravil nižjo gimnazijo v Kranji.

To sta dejstvi, kateri se nikakor ne ujemata z državnim smotrom. Država ima skrbeti za varstvo osebe in imetka in za enakopravnost vseh državljanov svojih. Ne smela bi torej povišavati ukovine, marveč gledati bi morala na to, da se popolnoma odpravi, da so viri omike vsacemu pristopni. Gledé omike in izobrazbe bi ne smela krčiti mej, ampak jih še le širiti.

Kar se posebej tiče bivše nižje gimnazije v Kranji, je to pač žalosten list v naši najnovejši zgodovini. Žalosten je ta list za učno upravo, žalosten za ves narod, žalosten za poslance naše. Izmej vseh učilišč, kar jih je Gauč „prima furia“ hotel odstraniti, so se vsa druga vzdržala, nižja gimnazija v Kranji bila je jedina žrtev! Ako so trentinski poslanci, katerih je samo sedem, prodrli s svojim zavodom, bila bi gotovo tudi trinajstotica naših, samo da je bilo resne volje in da so na primer pri gališkem zemljiškem dolgu stavili svoj „aut-aut.“ A tega takrat, kakor v marsikaterem drugem slučaju ni bilo, zato veljajo o njih besede:

„Was du in der Minute ausgeschlagen,
Bringt dir keine Ewigkeit zurück!“

Ugovarjalo se mi bode morda: Čemu to javkanje zaradi gimnazije v Kranji, saj smo dobili drugo gimnazijo v Ljubljani? Bože dragi! kakšna pa je ta gimnazija? Sama karikatura je. Razlika mej prej in sedaj obstoji samo v tem, da je prej bil samo jeden ravnatelj, sedaj sta pa dva. Razredi pa bodo odslej, kakor so bili doslej, prenapolnjeni, kar bode le pouku profesorjem in učencem v škodo.

Vrhu tega pa je še ta nedostatek, da je nova „druga“ gimnazija v istem poslopji, razredi pa v skrajno temnih, zaduhlih in nezdravih prostorih, ki so vrhu tega tako nedostatni, da je v jedni in isti sobi nekda določen prostor za kabinet, knjižnico

in konference. Tako vsaj se mi je pravilo in kakor sem kupil, tako prodajam.

Faktično je torej, izimši gospoda ravnatelja, druga gimnazija le na papirji, v zraku in to je slaba zamena za gimnazijo v Kranji, katera bi se ne bila smela odpraviti, marveč razširiti v višjo gimnazijo. Dixi!

Iz naše sedanjosti.

1.

Slava te miče: — pisateljstva slava in pesništva venec
Večne nesmrtnosti blišč mami ti mlado srcé! —
Pojdi v Slovence in pevaj in pripoveduj jim robato,
Dičen pisatelj takoj, pesnik proslavljan jim boš! —

2.

Vrata široko odprta! — Dežela slovenskega slovstva
Kaže že našim očém svoje čarobe sijáj, —
Vender zakaj se bojé mi ljudjé prag nje prestopiti? —
Tamkaj pred vratmi vihti cepec pretëč filozof. —

3.

Malo pisateljev imamo, pesnikov pravih še manje,
Kritikov pa se pri nàs vedno nahaja dovolj: —
Malo svetlobe je v glavi, a kritikovati je lãhko,
Slava, v potomcih spomín kaže nam lice dvojnó! —

4.

Sloga v besedah je naših, a v srci pa ni je nikjeri,
Menda Slovincem bo nám večna parola: prepír! —

5.

Votla kot strah domoljubom je nékim predraga značajnost,
To se nevarnost reží, kadar jim brusi peté. —

6.

Srečno pregnali ste čute vi z puhlo to filozofijo,
Mesto ljubezni, srcá, kamen nam nudite trd. —

7.

Dviga v višave nevarne se idealist neoprézen.
Išče resnice povsod, pa je ne najde nikjer, —
Kdor pa nam v istini riše življenje, trpljenje človeško
Iz bratoljubja ta jè pékla žehtečega sin. —

8.

Vrste ljudi so na sveti, kaj jako različne pomembe,
Sleharen pôsel svetá svojega tirjá možá —
Toraj ne čudi, prijatelj, se več, da v slovstvo nedolžno
Kdaj framazonov lovít pûhel ie šel filozof. —

9.

Čudne sodnike umetnosti nam si rodila usoda,
Kadar dopômnim se njih, vselej dopomnim se več,
Sučejo se krog umetnosti, kakor krog luči se več
Toliko časa da práv krepko si nos osmodé. —

10.

Krasno leskeče pomembni „slovenec“ na prsih se tvojih,
V sredi srcá pa tičí nemškega mnogo smradû, —
Kaj pač koristi nam ničevna vsa narodnjaška zunanost,
Jezik glasnó govori, tiho je v prsih srcé. —

11.

Čudna ta godba je vaša! Čimbolj vi ubirate strune
Tóliko manj je ljudjé, ki bi poslušali vás —

J. K. K — v — é —.

„Ländlich — sittlich.“

Na Slovenskem nekje stoji in leži malo mesto, čegar prebivalcem sosedje radi nagajajo. Dražijo jih z izmišljenimi in resničnimi smešnicami in brusijo nad njimi dovtip svoj.

Ker mesto nema pravega brivca, polotil se je humor tudi tega nedostatka in pripoveduje se nastopni prizor iz brivnice v rečenem mestu.

Prišel je gospod iz glavnega mesta tjakaj, in ker mu je brada že precej pognala, stopi v brivnico, ki je bila na prvi pogled skrajno primitivna.

Vender tujec se usede in veli: Obriti!

„Takoj, takoj!“ odvrne brivec, vzame plitvo posodico, plune vanjo, potem pa začne po posodici drgati kos mila.

„Kaj pa delate?“ upraša tujec. „E kaj?“ odgovori brivec, „njih sem takoj spoznal, da so iz glavnega mesta, zato sem vzel to posodico. Damačincem kar v obraz plunem.“

A-hacelj: To je vender čudno! Včeraj zvečer čita sem „Slovenski Narod“, danes dopoldne pa dobim „Laibacher Zeitung“, a v obeh nekakšna dušna sorodnost, kar cela vrsta jednacihih notic! In vender je „Laibacher Zeitung“ uradni list, „Narod“ pa glasilo odločno narodne stranke!

B-hacelj: To je že stara pesem. „Laibacher Zeitung“, dasi ima dvoglavega orla na čelu, „uzma“ in „fuli“, kar se dá. Tako dobivajo se domače stvari najceneje — kar zastonj. In kdor tako uzma, ima tudi dovolj debelo kožo, da viru nikoli ne pove. To je že znano po vsem mestu in vsak ljubi dan čujejo se razne pikre opazke.

A-hacelj: To je vender preveč, to je za uradni list nedostojno.

C-hacelj: Le pomiri se! To je takozvana „Traurige Berichterstattung“.

Bajka.

Gož: Veš kaj, zajka, narediva vkupe gospodarsko zvezo!

Zajka: Kako to?

Gož: No, veš, jaz te najprej požrem, potem bodeva kuhala le za jeden želodec.

Spomin na nekdanjo „Granico.“

(Spisal Radovan.)

Sedela sva v kavarni prijatelj Lovro in jaz, nama nasproti pa star gospod, ki je redno zahajal v isto kavarno, k isti mizi in o katerem sva znala samo to, da je umirovljen uradnik.

Čitali smo časnike in slučajno čitali smo vsi trije Zagrebške liste. Midva „Obzora“ in „Hrvatsko“, stari gospod pa „Agramer Zeitung“ in vsa trojica bila je uglobljena v dnevne novosti.

„A to je pa vender že od sile“, oglasi se prijatelj Lovro, že zopet so „graničarji“ ulomili v davkarijo, odnesli železno Werthheimerico na polje, jo ondu razbili in pograbili denar. In kar sluha in duha ni o zlodejcih. Tako piše „Obzor.“

„Skoro doslovno se isto čita v Hrvatski“, dodal sem jaz.

„No „Agramer Zeitung“ pa pravi, da je to v kratkem času že četrti jednaki slučaj. Tatvina vrši se vedno z isto prefriganostjo. Drzni tatje ulomijo v urad, odnesó blagajnico na dvorišče, od ondu pa odpeljejo izven mesta ali sela. Tamkaj vržejo blagajnico na trebuh, na hrbtu pa jej polomijo rebra, da pridejo do dragocene vsebine.“ Tako posegel je stari gospod vmes.

„Da, da, vse prav, odvrnil sem jaz, to je vender čudno, da še kdo kupuje Werthheimove blagajnice, ko jih neuki graničarji s svojimi krampi in dleti tako lahko razdrapajo, akoravno se zatrjuje, da so „feuer- und einbruchsicher.“

„Prosim, dejal je stari gospod, tu treba razločevati. Werthheim sam nekda svojim blagajnicam pravi „Feuer- und einbruchsicher, jedoch mit Ausnahme der Militärgränze.“

„A to je pa zopet kaj posebnega. Neomikani graničarji se pri železnih blagajnicah bolje spoznavajo nego po vseh drugih deželah. Od kod to? To se mi jako čudno zdi.

Na te Lovretove besede rekel je stari gospod: Oprostite, gospodine, razmere v nekdanji granici bile so res in so deloma še vedno posebne. Kraji so malo obljudei, samotni, vsled prejšnjih stoletnih bojev s Turki za imeitek in življenje, pa pravni nazori vse drugačni, nego v nas. Zlasti neso zmatrali in morda po nekod še sedaj ne zmatrajo za zločin, ako se ukrade, ali kakor oni rekajo, „uzma“ nekoliko cesarskega denarja. To vama je isto tako, kakor če v nas umrje človek brez sorodnikov in tolpa ljudij plane po premoženji njegovem in v kratkem času vse raznese na vse vetrove. Ako vaju ne dolgočasim, povedal bi vama dogodek iz svojega življenja in baš iz nekdanje vojaške granice, takozvane „krajine.“

„O prosiva, prosiva!“ oglasila sva se hkratu oba.

Stari gospod natlačil si je in prižgal pipo, potem pa počasi začel:

„V prejšnjih letih bil sem davkar v „Vojaški granici“. Moj urad oziroma blagajnica bila je izven mesta G., skoro na samem, v jednonadstropni hiši. V pritličji bil je urad, v prvem nadstropji stanoval sem jaz s svojo obitelji in uradni sluga s svojci.

Bilo je nekega zimskega večera. Zunaj je na debelo ležal sneg in bilo mraz, tem prijetneje pa je bilo v dobro zakurjeni sobi. Nas posetila sta bila ta večer dva prijatelja in zavživši okusno večerjo, vrgli smo malo tarok. Igra nas je toli zanimala, da niti zapazili nismo, da je kazalec pomaknil se že precej čez polunoči.

A, a, tako pozno? Kdo bi bil to mislil? vskliknila sta „unisono“ prijatelja in stopila k steni, da snameta svoja plašča s kljuk.

Isti hip pa se od zvunaj skozi zamrznena okna začujejo kraguljci, kakor da bi prihajale sani.

„A tako nobel sta! Sani sta si naročila! Dobro, dobro! opazil sem jaz šaljivo, a v isti hip smo, kakor instinktivno vsi utihnili, kajti škrebetanje kraguljcev čulo se je bližje in bližje, zdaj so sani že pred našo hišo — zdajci vse tiho.

Kdo bi to bil? Sanjkanje ob tako pozni uri bilo je nenavadno, po glasu pa smo razločevali, da more to biti vsaj dvoje ali troje sanij.

Radovedni skočimo k oknu, a prebledeli smo isti hip vsi trije. Pred hišo obstalo je čvetero sanij, z vsakih poskakalo po troje mož vsak oborožen s puško, katere cev se je prav razločno blestela.

„Roparji! roparji! roparji! vzdihnili smo mi trije, soproga in otroci moji pa v jok. Bil je obupen položaj in nismo takoj znali, kaj storiti.

Spustiti se v boj? Kako? Nas je trojica, onih pa dvanajst! Za nas vse tri bilo bi na razpolaganje par samokresov, na drugi strani pa dvanajst pušk! Hipoma smo neugodne te razmere presodili, ob enem pa se drug o drugem preverili, da krvoločnika ni mej nami, marveč, da bi vsi radi bili krotki, liki ovčice. Zato smo sklenili niti ganiti se, marveč počakati, kaj pride. Čakati pa ni bilo treba dolgo.

Zdajci smo čutili, kako se je stresla hiša, s toliko silo zaleteli so se prišleci v močna hišna vrata. Takoj smo znali, da jih ta ovira dolgo zadržavala ne bode. In res, čez dobre četrte ure bila so vrata ulomljena in sneta in treščila so z velikim ropotom po vežnih tleh.

Roparji bili so zdaj v veži in samo še stopnice mej njimi in nami. A za nas se neso brigali, dobro vedoč, kje je blagajnica. Vrgli so se z vso silo nad vrata v naš urad. Ta vrata bila so pa jako trdna in dobro okovana in hujša ovira, nego baš premagana prva. Dala so jim tudi mnogo opraviti. Čuli smo stokanje in hropenje napenjajočih se roparjev, čuli marsikatero zamolko kletvico, sicer pa nobene besede. Tiho kakor so došli, opravljali so svoj posel in čez kake pol ure premagana so bila tudi ta vrata.

Za temi pa so bila še tretja vrata in sicer najmočnejša od debele hrastovine. Tu je bilo najtrše delo. Prav dobro smo razločevali, kako so zastavljali krampe in sekire in upirali se s skrajnimi silami, da smo tresaje vrat prav dobro čutili v tleh pod nami.

Že so zadnja vrata začela škripati, že smo mislili, zdaj in zdaj bode premagana poslednja ovira, ki še loči roparje od dragocenega plena, kar se začuje ostro brlizeganje, kakor bi kdo skozi prste zažvižgal.

Kakor bi trenil, potihnil je ves ropot, iz veže začuli so se koraki odhajajočih roparjev in skozi okna smo gledali, kako so hitro poskakali na voze in se odpeljali v največjem diru.

Kaj je to bilo? Kakšna sila je posegla vmes? Ali je kaka straža blizu? Tako smo drug drugega poupraševali, ne da bi znali raztolmačiti si ta dogodek. Čakali in čakali smo, dojde li res kakšna straža, čakali do belega dne, a nikogar ni bilo.

Jesenske misli novodobnega modrijana

Silvestra Drete.

Slovani se ne smejo na steno pritiskati, a v Celji in v Opavi je dovoljeno metati kamenje vánje.

Ravnopravni so vsi narodi, zaraditega mora biti nemščina državni jezik.

Osnovni državni zakon veli, da se nihče ne sme siliti, da bi se učil drugega jezika, — za nas Slovence pa ta zakon ne velja.

Nemci bojijo se le Boga, a pred Rusom in Francozom pa imajo strah.

Nemška opozicija je fakijska, zato pa jo treba božati.

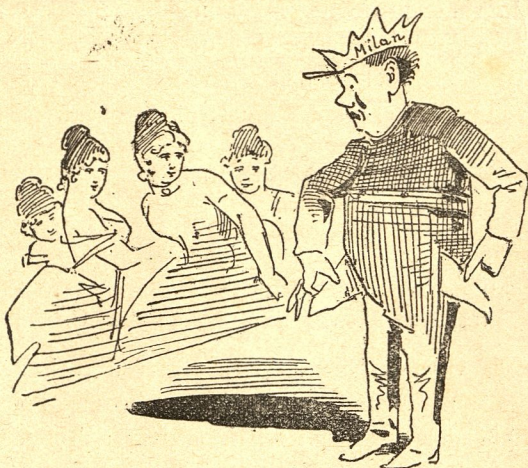
Deficit za 1891. l. je popolnoma izginil, kot kafa, pa vendar ne kot kafa, kar bomo zopet debelo plačevali.

Schmerling je nekoč rekel: „Wir können warten.“ On je lahko tako govoril, ker vleče toliko tisočakov na leto, nas pa bode vzel vrag, ali pa eksekutor, ako ne bode skoro konca.

Petero čutov

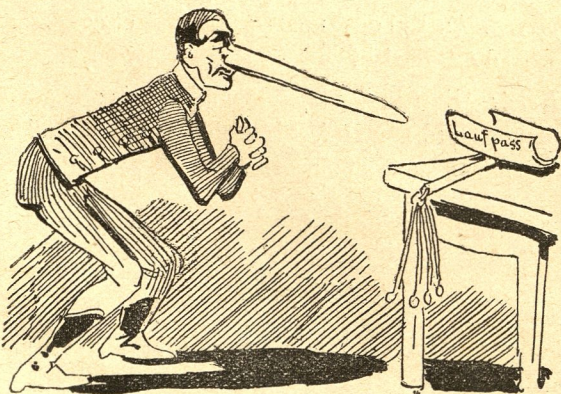
in kje je kateri najbolj razvit:

1.

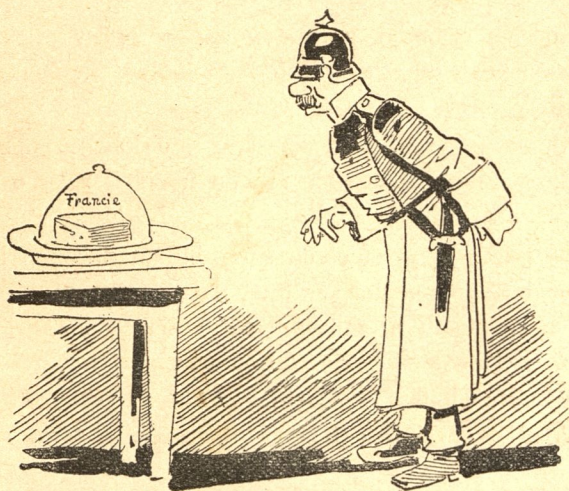
Na Srbskem: vid.

2.

Na Bolgarskem: voh.

3.

V Nemčiji: slast.

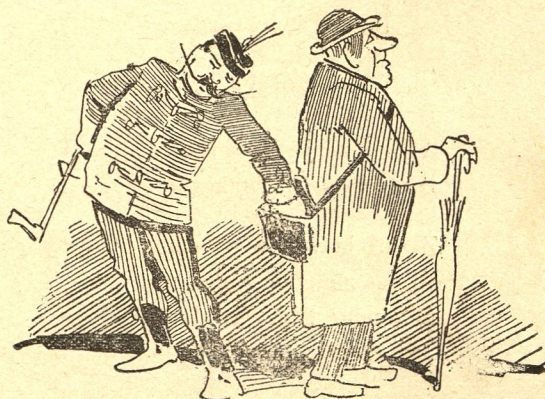
4.

(V Rohnstocku.)

Na Ruskem: sluh.

5.

Na Madjarskem: tip.

A tako!

Kmetica (pri fotografu). „Rada bi svojega otroka fotografovati dala. Kakšno obleko bi Vi svetovali?“

Fotograf: Otroci so najlepši v sami srajčici.

Kmetica: (sramožljivo) „To pa vendar ne gre!“

„I, zakaj ne?“

„Moj otrok je sedemnajst let star.“

Gorski.

Slovenskih poslancev shod.

Dolgo smo ga čakali, naposled pa vendar pričakali. Nam ni bil prerano, nekaternikom pa vender. V „Neue Freie Presse“ vsaj čitamo: „Das Allerichtigste dürfte in der gestrigen letzten Vorberathung wol der Reichraths-Abgeordnete Professor Franz Schuklje getroffen haben, welcher meinte, da man sich lange über die Form eines gemeinsamen Programms und der zu fassenden Resolutionen nicht einigen konnte, die ganze slovenische Abgeordneten-Conferenz sei eigentlich zwecklos und zu höchst ungeeigneter Zeit einberufen.“

Te besede v rečenem listu so zelo pomenljive. Ne znamo izvestno, kdo je poročal listu v „Fichtegasse“, tega pa smo preverjeni, da je moral biti kdo izmed poslancev samih, sicer bi napominani list ne mogel objavljati, kdo je govoril in kaj je govoril. Časnikarjem slovenskim bil je ustop zabranjen, veliko nemško glasilo pa je imelo svojega poročevalca, kateremu je to izvestje vrglo gotovo par stotakov. In to treba konstatovati. Poslanci imeli so mej seboj nekega moža — sit venia vrbo! — ki je naddrobno poročal nemškim listom, dočim domači listi neso družega poizvedeli, nego se jim po dolgem premišljanji in pilenji pismeno dalo.

Ta dogodek sam ob sebi ni posebno radosten. A še markantneje je to: da grof Hohenwart in knez Windischgrätz nesta bila na shod niti vabljeni. Da so jih vabili, bilo bi nekda sitno njima, sitno pa tudi vabilcem. Mej dvema zlema pograbi človek za manjše, in opravilo se je tudi brez te dvojice. Seveda je veliko uprašanje, kaj poreko k tej čudni prikazni slovenski volilci, ki so pred leti bili sicer toli preprosti, da so si kneza in grofa volili zastopnikoma svojima, a bodo sedaj morda vender izpregledali, da ne bodo mogli pojmiti, zakaj se baš njih zastopnika odlikujeta s svojo odsotnostjo, ko so vendar skoro vsi drugi poslanci počastili belo Ljubljano s svojim pohodom.

Radi verujemo, da nekaterim gospodom shod ni bil priličen. Zato je pa tudi nekdo že dva dni pred shodom „urnih krač“ korakal po Ljubljani in uglašal si stališče, da bi nihče ne motil krogov njegovih. Od tega je prišlo, da poslanci na predvečer neso bili niti skupaj, marveč da so se ločili: Tukaj Čitalnica! Tukaj „Slon“! „Pri slonu“ bili so oni, katerim je bil shod nepriličen, češ: „Saj imamo samo jedno državnozbornsko zasedanje še pred seboj, potem pridejo nove volitve in mej tem utegne se premeniti celo vsa sistema“. Ugovor ta zdel se je nekaternikom popolnoma „plausibel“, nam pa ne. Mi namreč mislimo, da nikdar ni prezgodaj posvetovati se in ukrepati o koristi naroda našega in o sredstvih, katera vodijo k cilju in da se mora čim prej popraviti, kar se je v teku let zamudilo.

Glede zborovanja samega, oziroma priobčenih nam sklepov in resolucij drage volje izjavljamo, da so nam dobro došle in da nas je, kakor vsacega pravega rodoljuba v srci veselilo, da so se prvokrat v Ljubljani sešli slovenski in istrsko-hrvatski zastopniki ter zjedini se v nekaterih za nas važnih točkah. Shod ta oduševljal je narod, imel bode izvestno ugodne posledice, vender pa si ne moremo kaj, da bi ne dodali par opomenj.

Resolucije se res lepo čitajo in so vse hvale vredne. Hvala gospodom, ki so jih stavili, utemeljevali in zagovarjali! A nekaj pri tem pogrešamo. To pa je, da gospodje neso povedali, kakim načinom hočejo vse to izposlovati in doseči. Ali z desedanjo taktiko, ali bodo

plašč drugače zasuknili. Ali bodo še nadalje hodili čez grm in strm s Hohenwartovim klubom, ali bodo „položili nova tla“? Več jasnosti bi v tem oziru ne škodovalo, kajti znano je že, da se novo vino ne sme devati v stare mehove.

Pa saj bi se bilo tudi v tej zadevi kaj korenitega ukrenilo, da so bili vsi zbrani gospodje tako odločnega duha, kakor izborna desetorica iz „tužne“ Istre, kakor poslanci s Štajerske in Koroške. Ob narodni periferiji je pač vsakdanji boj, vsled tega pa tudi narodna zavest živahneja, v varnem središču pa smo liki lenivi karpi v motnem tolmunu, dokler ne pride požrešna ščuka mej nas.

Dasi bi bili slovenskih poslancev prvemu shodu želeli več energičnega duha, dasi bi to zahtevati morali, vender z zadoščenjem beležimo, da se je prvi shod že vršil in da so na njem bili zastopani Slovenci in istrski Hrvati. Upamo, da se bode ta shod često ponavljal in se vedno odločnejše ogreval za naše interese, in da pride doba, ko se bode sedanja iskrenost podvojila in potrojila in ko bodo poslanci to sklepali in sklenili, kar so dandanes le naše — želje.

Sancta simplicitas!

Naš uradni list včasih tak kozolec preobrne, da je kar — kakor znani gospod v Ljubljani pravi — „za počt“. Pred par dnevi popisoval je cesarjev imendan in pripovedoval, da je bil pri vojaški maši navzoč tudi feldzeigmeister Giesl pl. Gieslingen. Potem pa pripoveduje, da so vojaki defilirali pred generalom pl. Schilhavskim. Vsak rekrut ve, da se defilira vedno le pred najvišjim poveljnikom, samo uradni list ne. Na gimnaziji so slabi učenci od dobrih včasih prepisavali šolske naloge, a nalašč napravili nekaj napak, da bi profesorji ne znali, da so „preplankali“. A stoprav na tem se je tatvina spoznala. Nam se zdi, da se našemu uradnemu listu godi isto tako.

Čudno protislovje.

Kakor znano, prepovedal je mestni magistrat Ljubljanski prodajanje posteklenjene lončene posode, češ, da je vmes kaj svinca in posoda zaradi tega zdravju škodljiva.

Ako je temu res tako, potem pa pač ne umejem, zakaj isti magistrat dopušča, da se pri napeljavi vode v hiše, rabijo popolnoma svinčene cevi.

Erkläret mir, Graf Oerindur.

Diesen Zwiespalt . . .“

Blagovoljenega odgovora pričakuje znani

narodni radovednež.

Gospodu grofu Küniglu!

Vaš surovi izraz v gostilni pri „Slonu“ nas je preveril, da še neste čitali niti „Knigges Umgang mit Menschen“, niti „Olikanega Slovenca“. Ker je to za človeka Vašega stanu kričec nedostatek, zložili smo par grošev in za Vas kupili obe omenjeni knjigi, v svinjsko usnje vezani.

Pričakujemo, da bode to berilo imelo vsaj nekoliko uspeha.

Ljubljanski drvarji in česarji.

Slovensko uradovanje.

„Slovensko uradovanje bode vendar napredovalo“, vskliknil je nedavno domoljub, ko se mu je pripovedovalo, da je odlična gosposka v jedni slovenski pokrajini izdala naredbo, ki nižjim uradom velevala, da se imajo ti pravilne slovenščine posluževati. „Do zdaj smo zadovoljni bili,“ menil je slovenski optimist, „da se je slovenščina sploh dovoljevala. Zdaj se pa celó velevala, pišite slovenski, rabite pravilno slovenščino!“ Tako je govoril optimist. Radi bi takim slovenskim dobrim dušam tudi slovenski novinarji in politiki pritegnili. Res je naredbo izdala najodličnejša gosposka v prvi slovenski pokrajini, kateri stoji na čelu mož z avstrijskim in slovenskim domoljubjem v srci; toda tudi to je res, da je bila dotična naredba le v nemškem jeziku. S tem že izgubi precej svoje veljave, ker je njena vsebina v precejšnjem nasprotju z vnanjo obliko. Ali ta slučaj ni osamljen. Od iste strani se je morebiti že večkrat slovensko uradovanje priporočevalo, toda vselej se je to zgodilo s pomočjo nemškega jezika; kajti nemški jezik je skozi in skozi notranji uradni jezik pri tej visoki oblasti v prvi, skoro izključno slovenski pokrajini. Ta okoliščina pa rodi ta slab sad, da ne moremo priti do slovenskega uradovanja. Ne rečemo, da se nič slovenski ne uraduje. Pošiljajo se slovenskim strankam, trdim kmetom slovenski pozivi in kratki odloki. Ali splošni značaj naših uradnih je vendar še nemški. Nižje inštanције se ozirajo na višje. Ker poslednje nočejo pričeti s slovenščino pri notranjem uradovanju, ki je po § 19. državnega temeljnega zakona sicer ravno tako utemeljeno, kakor zunanje, nočejo tudi nižje tega storiti. Zakaj pa tudi? S tem bi si nakladali neizmerno delo, ker bi morali iz nemščine na slovenščino prevajati vse, kar pride od zgoraj. Za tako prevajanje pa uradniki skoro da časa nimajo, pa tudi premalo zmožnosti. Vsaj so nastavljeni zlasti pri političnih uradih Nemci, katerim gre s slovenščino tako trdo, da jim kar ne teče narekovati slovenski zapisnik. Sicer pa menijo večkrat nižji uradniki, da bi bilo zoper naredbe kar tako „breve manu“ upeljati slovenščino v notranje poslovanje, kajti navada, običaj višjih je uradnikom nižje inštanције več nego teoretični § 19. temeljnega državnega zakona. Sicer pa nižje uradnike tudi izkušnja uči, da višji gosposki ne kaže slovenski pisati. Tako se je vsaj nekemu uradniku pripetilo, ko je poročal svojemu ravnateljstvu kratko slovensko poročilo, da se mu je ono vrnilo z opazko, da ne gre v notranjem poslovanju rabiti slovenščine.

Za notranje poslovanje naših uradov bi se mi sicer toliko ne brigali, ako ne bi bilo v ozki zvezi z zunanjim uradnim jezikom.

Pri uradih je namreč ista analogija, kakor v privatnem življenji. Kdor v obitelji nemški govori, rabi nemščino rad tudi v družabnem in javnem življenji. Tudi se pri mnogem aktu ne dá določiti natanko, bode li namenjen jedino le za urade, ali tudi za javnost, za stranke. Menda je največ aktov, ki pridejo v roke uradom in strankam ob enem. Z občinskimi uradi bi se vendar moralo v domačem jeziku občeovati; toda največ uradnikov meni, da občinska predstojništva so podložni uradi, kateri morajo vsprejemati naročila višjih inštanций tudi v nemškem jeziku. Zavoljo tega se večkrat pripeti, da gosposka občini pošlje isto reč v nemškem jeziku, katero dobi preprost kmetič v bornem slovenskem jeziku. Opazuje se pač to le v obče: Slovenski odloki se pošljejo le navadnim preprostim kmetičem, o

katerih se vé, da res ne znajo nemščine, in pa odločnim slovenskim narodnjakom, od katerih vedó, da binemških dopisov ne vsprejeli.

To je skoro vse naše unanje in znotranje slovensko uradovanje, in vsi koraki, ki so se do zdaj storili, da bi prišli Slovenci do slovenskega uradovanja, so pač tako polovičarski, take pobožne želje, da so vsi podobni znani nemški prislovici: „Wasch mir den Pelz und mach ihn nicht nass!“

Smešnice o Lemberžanih.

(Pripovedoval star Lemberžan. Zapisal Rok D. Gorski.)

Šel je nekdo od „fureža“, in je bil zgubil kašnato klobaso na obeh krajih zašpaljeno.

Ondu mimo šel je potem nek Lemberžan in zagledavši klobaso se je grozno ustrašil, da si skoro mimo nje domov ni upal.

Vender naredivši velik ovinek, prišel je srečno mimo nje in potem divje udrl v Lemberg, kjer je vse tržane spravil na noge.

„Joj, ljudje božji, velika nesreča se nam bliža!“ upil je dirjaje po trgu. „Strašna zverina gre proti Lembergu, ki ima zadaj in spredaj roge!“

Nato so se začeli Lemberžani zbirati oboroženi z vilami, sekirami, puškami in vsakovrstnim orožjem in junško gredó nad zverino, da odvrnejo še o pravem času nesrečo od sebe in trga.

Kmalu jo ugledajo. Zdaj nastavijo puške in streljajo v njo, da je začela po vseh krajih kaša lezti ž nje.

Ko so Lemberžani to ugledali so rekli:

„Pač sreča, da smo to žival še prej umorili, predno je povrgla. Če bi se bili vsi ti mladiči izlegli, lahko bi bili ves slavni Lemberški trg pokončali!“

Sedem Lemberžanov je nekoč šlo na bližnje Dravsko polje mlatit. Za stezo so pa našli veliko njivo lanu, ki je bil baš v svojem modrem cvetju.

Lahni vetrič ga je semtertja majal, da je bil podoban morskim valovom, kadar jih sapa razburja.

Lemberžani cvetečega lanu še nikoli niso videli, pa tudi morja še ne. Pa ker so o morji bili že nekoliko čuli, mislili so, da je to morje, in zatorej so se slekli, ter šli vanj kopat se. Ko so se zopet oblekli, začeli so se preštrevati, ni li kdo izmej njih utonil.

Šteli so in šteli, a ker vsak, kdor je štel, ni tudi sebe uštel, bilo jih je vedno le šest. Ustrašijo se: kaj ko bi bil sedmi utonil! —

Mimo pride nek mesar. „Pojdite sem, mož!“ prosijo ga Lemberžani, „in še vi nas preštejte! Mi smo se kopal tukaj v tem morji, prej nas je bilo sedem, sedaj nas je pa menda le šest. Bojimo se, da bi se ne bil sedmi utopil.“

Mesar vidi, kaka je stvar, zato jim reče:

„Jaz vas že preštejem, pa to mi pač morate dovoliti, da vsakega jedenkrat s palico udarim, ker drugače vas ne morem prešteti.“

Dasi Lemberžanom ta predlog zastran palice ni bil posebno po godu, vendar so rekli mesarju, naj jih le prešteje kakor ve in zua, da bojo saj veleli, pri čem da so.

Mesar jih je štel, pa vsacega tako pritisnil z batino po hrbtu, da je kar zajéknil. Ko je prišel do zadnjega je pa rekel, da se je v sredi zmotil in da mora zopet od kraja začeti.

„O, ne ne,“ ga začnejo Lemberžani prositi, „čisto prav ste nas prešteli, sedaj že vemo, da nas je sedem, kakor nas je prej bilo, in da se nobeden ni utopil.“

Od tistega časa so Lemberžani baje nezmotljivi pri številjenji.

Telegrami „Brusu“.

Celje: „Südmark“ je tukaj temeljito pogorela. Nemškutarji so sicer kazali vesela lica, a v srci čutili so veliko blamažo. Vseh „Südmarkovcev“ došlo je 19, čitaj: devetnajst. In še to so bili sami običajni obrazi, Derschatta Foregger, Chroust, Glantschnigg i. t. d., ki hodijo kakor slabi muzikanti od hiše do hiše in povsod molé roke, da bi kaj izprosili. Kakor vse kaže, „Südmark“ še jako tenko piska. Blagajnik oziroma „Säckelwart“ si pri zboru ni niti upal povedati, koliko imajo že denarja. Še le po strani smo izvedeli, da imajo vsega vkupe 1.500 gld. In s tem hočejo pokupiti vse slovensko ozemlje! Žalostna jim majka! Mutatis mutandis bila bi tu umestna gorenska zabavljica:

Nemčurji so vsi „jurji.
En sam je „(Süd)-Marka“,
Pa še temu denarja manka.

Zagreb: Celjskim nemškutarjem se bode njih surovost še britko utepala. Mej trgovci hrvatskimi začela se je zelo živahna agitacija proti Celjanom. Kdor je doslej imel zveze s Celjem, bode obračunil, a nič več ne naročil ne od Daniela Rakuscha, ne od Wogga in Radakovitscha, ne od Negrija, ne od Alojzija Wallanda. Celjanom se mora krušna torba malo višje obesiti. Več naših ljudij se je že obrnilo do znanih tvrdk v Ljubljano, kjer bodo gotovo izvrstno postreženi. Ne le iz našega mesta, tudi iz Jaske, Samobora, Karlovca, Čabra, Prezida, Gerova in drugih krajev prihajajo jednaki glasovi: Kamenje, katero so Celjani metali na Hrvate, se bode hudo maščevalo in Celjane zadelo na najbolj občutni, to je na gmotni strani.

Hrenovice: Naš gospod Puc je sedaj silno žalosten. Tako dolgo je brskal in brskal, da je naposled občinska pisarna vendar umaknila se s hriba. Sedaj, ko je hrib opustošen in ko ob belem dnevu pajk lahko mreže prede, sedaj mu je žal, sedaj je proti nekomu rekel, da ni mislil tako hudo. Na njegove misli se tudi nihče oziral ni, pač na njegova dejanja in na besede njegove. Zaradi poslednjih so si naši mislili: „Svaka sila do vremena“ ali po naše: kakor ti meni, tako jaz tebi.

Beligrad: Ogerska vlada dovolila, da se srbski prašiči smejo zopet uvažati.

Milan se že pripravlja na odhod.

Celje: Deputacija Lemberžanov ravnokar prinesla županu Neckermannu diplomo o častnem meščanstvu. Veliko navdušenje. Pri banketu velikanske napitnice na Celjane in Lemberžane in sklep da se v spomin tega dneva uzida plošča v drugo nadstropje Lemberškega rotovža. —

Ribnica: Iblančani ste vendar prokleto künštni da ste že v lončenih posodah našli strup. V nas dajla se samu taka roba, pa še ni nabeña „kruča“ paginila. Nu, kaj pa mislite, ali je naš lončeni bajs tudi strüpen?

Konfiskacija.

Zadnjo številko „Brusovo“ zaplenilo je državno pravdnštvo zaradi dopisa iz Drage na Kočevskem, v katerem se je pripovedovalo, kako so se ondukaj nabirali podpisi za nemške propovedi.

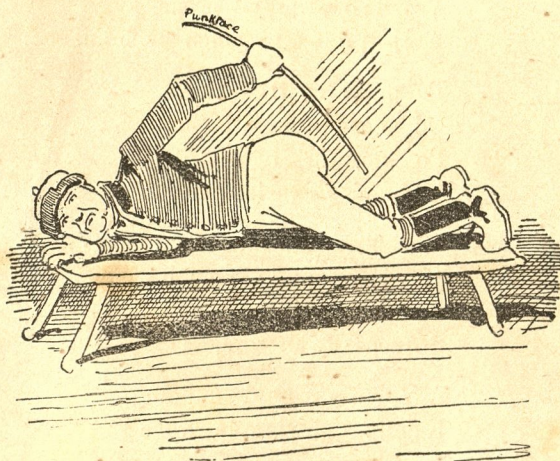
Tudi 18. številko zaplenilo nam je državno pravdnštvo zaradi dopisa: Iz Vipave. (Slovenskim zdravnikom.) V njem bil je govor o tamošnjih zdravniških razmerah, o spletkah proti dr. Kendi. Prizadeta sta bila zlasti Fekete in Karol Mayer. Nam je prav žal, da izvrstni dopis ni prišel v Vipavsko dolino, kjer bi ga bili izvestno z velikim zanimanjem čitali.

Na našo prošnjo dovolila nam je visoka deželna vlada drugo izdajo 18. številke.

Da gospode čitatelje za to zaplembo nekoliko odškodujemo, dali smo tej številki dve strani priloge.

Uredništvo „Brusovo“.

„Národ sobě“.

bilo je že često Čehom geslo, a takó pa vendar še ne.

Kako lepo! kako grozno!

„Laibacher Zeitung“ priobčila je v soboto podlistek, ki je bajè po ruskem izvirniku posnet. Nam izvirnik ni znan, a prevoda zadnji stavek ni da bi ga prezirali. Take krasote ni kmalu. Le poslušajte:

„Nurdas ferne Echo des öden Feldes gab mit traurigem Murren das letzte Rollen des Schusses zurück, ehe auch die Nacht verstummte . . .“

Ali ni to, kakor znani „Des Lebens Unverstand i. t. d.“?

Celjanov uzorna omika.

Mej žalostne prikazni Celjske prištevati je tudi nekatere akademike. Jeden teh je jurist *Pototschnig*, ki se je pred par dnevi na ulici prav škandalozno obnašal in razsajal. Ženske neso bile pred njim varne. Naposled ga je moral postrešek na samokolnici voziti mimo poslopja okrajnega glavarstva. Govori se, da mu je gimn. ravnatelj posebno naklonjen in mu daje najboljše instrukcije.

Čestitamo mladini, takemu človeku v odgojo izročeni!

Vabilo na naročbo.

Ker se z današnjo številko prične družega tečaja zadnje četrletje pozivljemo p. n. gospode naročnike najuljudneje, da blagovolijo naročnino obnoviti pravočasno.

Ob enem pa se obračamo do onih gospodov naročnikov, ki so še kaj naročnine dolžni, da svoj dolg čim prej poravnajo. Opomnili smo jih že v zadnji številki, a ker naš opomin ni bil dovolj uspešen, ga še jedenkrat ponavljamo.

Uredništvo in upravišтво „Brusovo“.

Ne z g o d a.

(Romanca.)

Orači že vsi so na polji,
Le Marķa še samega ni,
Saj vedno je prvi na njivi,
A danes že — sedem zvoni.

Vse shrambe roteč se preišče,
A išče in išče zaman;
Vse lepo pripravil je snoč kaj,
A zjutraj — ni pluga ne bran.

Pa prišle so trlje vesele
Od nočnega dela domu;
Po Marku skrivaje ozira,
In brani se vsaka smehu.

„Ki skrile“, pozdravi jih Marko,
„Zdaj spravite vse mi na dan,
Stvar najlagodnejša na svetu
So ženske, ko tarejo lan.“

A vsaka se brani in brani,
Kaj mari ji plug in brané?
In glasen odgovorom svojim
Smeh Marku na vrh pridadé.

„Le smejte se trlje prevzetne,
Ko svečan nam pust pripelja,
K oltarju s tarico bom stopil,
Bom videl, poreče li — dá!“

Umolknila zdaj so tarice,
Na drugo se druga ozre,
Županovi hčeri pa lepa
V zadregi se lica rudé...

Listnica uredništva:

Gosp. Lavoslav Apath v Št. Juriji ob Taboru: Potrjujemo Vam, da Vi neste pisali v „Brusu“ priobčenih, proti okrajnemu sodniku Tertniku naperjenih, njegovega častnega občanstva občine Gomilске, tikajočih se telegramov in drugih dovtipov.

Gospod „J. Windischer, Ausschuss der Čitalnica und Cassier“ v Vipavi: Ne vemo smo li Vaše častito ime prav čitali, ker je precej nerazločno pisano, a zelo čudili smo se, da Vi kot odbornik in blagajnik slovenske čitalnice uredništvu slovenskega lista nemški, ime našega urednika s „Sch“, ime lista pa s „ss“ pišete, ko Vam je „Brus“ vender že z jednim „s“-om dovolj oster. Še večje pa je bilo naše začudenje, ko smo iz lista posneli željo Vašo, da naj Vam pošljemo rokopis „Vipavskih elegij“. Obljubili

ste nam najstrožjo molčečnost in diskrecijo, oblubili tudi, da nam rokopis vrnete. Priznavamo, da tolike naivnosti še nesmo našli v Izraelu in pomilujemo, da ne veste, kaj je uredniška tajnost. Vašo grožnjo, da bode, ako ne ugodimo Vaši žaljivi elji, Čitalnica prenehala in da bode s tem tudi naš list imel škodo, vračamo Vam tem potem še popolnoma neobračljeno, da ž njo morebiti pod kakim drugim naslovom poskusite Svojo srečo.

Rešitev čarobnih kvadratov

iz prejšnje številke:

s	t	o	l
t	e	l	e
o	l	g	a
l	e	a	r

z	v	e	r
v	i	n	o
e	n	a	k
r	o	k	a

o	k	n	o
k	l	e	t
n	e	b	o
o	t	o	k

Rešitev skakalnice „Lastovka“.

Začetek skakanju je v spodnji (levi) peroti pri slovu „la“. Vsa skakalnica pa ima nastopno pesem:

Lastovke, oj Bog vas sprimi
Ko po dolgi, ostri zimi
Priletele ste nazaj
V mirni naš planinski raj!
Ve pomladi ste znaniške,
Dobre sreče ste nosilke,
Kjer svoj dom postavite,
Blagost tja pripravite.
Gostoljuben strop je moj.
Gnezda svoja nanj pripnite,
Tu valite, tu gojite
Srečonosni zarod svoj.
Skrbno jaz vam branil bom
Nežni rod in mali dom.

Tu nikdo se vas ne takne. *Gregorčič.*

Prav sta jo pogodila gg. Gr. Krek, ml. v Gradcu in A. J. v Ljubljani.

Slika Einspielerjeva

v veliki obliki

krasno izdelana dobiva se po 50 kr. v

„NARODNI TISKARNI“.

Krasno izdelana

podoba Levstikova

v veliki obliki, v dveh barvah na karton tiskana, dobiva se v

„Narodni Tiskarni“

po 30 kr., po pošti po 35 kr.